

Η 43η Επέτειος από την Συμφωνία Ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) (28 Μαΐου του 1979 -28 Μαΐου 2022

†Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού ΔΑΝΙΗΛ

Προέδρου τους Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Παρακολουθήσεως Ευρωπαϊκών Θεμάτων

Η άνοιξη θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και εποχή της ευρωπαϊκής αισιοδοξίας και ελπίδας. Τον Μάιο του 1945 τελειώνει ο καταστροφικός Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και πέντε χρόνια αργότερα, τον Μάιο του 1950, μπαίνουν τα θεμέλια του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Τέτοιες ημέρες πριν από 43 χρόνια και για την ακρίβεια στις 28 Μαΐου του 1979 υπογράφεται στην Αθήνα η Συμφωνία Ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) και η χώρα μας συναντάει το Ευρωπαϊκό Σχέδιο που είχε ξεκινήσει την άνοιξη του 1950.

Στις 9 Μαΐου του 1950, σε μία ομιλία εμπνευσμένη από τον Γάλλο τεχνοκράτη Ζαν Μονέ, ο υπουργός Εξωτερικών της Γαλλίας **Ρομπέρ Σουμάν** πρότεινε την από κοινού εκμετάλλευση του άνθρακα και του χάλυβα της Γαλλίας και της Γερμανίας και τη δημιουργία μίας ευρωπαϊκής οργάνωσης στην οποία θα μπορούσαν να συμμετέχουν όλα τα ευρωπαϊκά κράτη και η οποία θα συντονίζεται από ένα ευρωπαϊκό όργανο, την Ανώτατη Αρχή. Η ιστορική Διακήρυξη Σουμάν υπογράμμιζε μεταξύ άλλων πως «η παγκόσμια ειρήνη δεν μπορεί να διαφυλαχθεί αν δεν αναληφθούν δημιουργικές προσπάθειες ανάλογες των κινδύνων που την απειλούν.

Η συμβολή που μπορεί να έχει μία οργανωμένη και ζωντανή Ευρώπη στον πολιτισμό είναι απαραίτητη για τη διατήρηση ειρηνικών σχέσεων. Διαδραματίζοντας για περισσότερα από είκοσι χρόνια τον ρόλο πρωτεργάτη για μία ενωμένη Ευρώπη, η Γαλλία είχε πάντα ως ουσιαστικό στόχο να υπηρετεί την ειρήνη. Επειδή δεν επιτεύχθηκε η Ευρώπη, είχαμε πόλεμο». Στην Ευρώπη, η ιστορία δεν αποτελεί μόνο την πρώτη ύλη για εφιάλτες και τραύματα, αλλά και για το όραμα ενός κοινού ειρηνικού μέλλοντος. Προκειμένου όμως να ξεπεράσουμε τούτη την ιστορία βίας, χρειάζεται να τη γνωρίσουμε και να την αποδεχόμαστε, αντλώντας από αυτήν κοινά πρότυπα και μέσα που θα μας φανούν χρήσιμα σε σημερινές και μελλοντικές προκλήσεις, υποστηρίζει εύστοχα η Γερμανίδα καθηγήτρια **Αλάιντα Άσμαν** στο βιβλίο της «*Το ευρωπαϊκό όνειρο. Τέσσερα διδάγματα από την ιστορία*» (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2022).

Σήμερα, η ευρωπαϊκή ενοποίηση σηματοδοτεί πρωτίστως την ειρήνη στην ευρωπαϊκή ήπειρο, που δοκιμάστηκε τόσο σκληρά στη διάρκεια του 20ου αιώνα και ξαναδοκιμάζεται με τον πόλεμο στην Ουκρανία που προκάλεσε η ρωσική εισβολή. Η ευρωπαϊκή ενοποιητική διαδικασία σημαίνει όμως και ένα πρότυπο ανάπτυξης μοναδικό στον κόσμο, που συνδυάζει κάποιες πολιτικές αλληλεγγύης με αντικειμενικό σκοπό μία ανάπτυξη που πρέπει να συμμεριζόμαστε όλοι. Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς σήμερα την Ευρώπη χωρίς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και είναι πιο δύσκολο να φανταστεί κανείς την Ελλάδα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν επιχειρούσαμε μία σύντομη, αλλά χρήσιμη αναδρομή στην ευρωπαϊκή πορεία της χώρας, θα συναντούσαμε εκείνες τις πολιτικές προσωπικότητες που τις χαρακτήριζε ο εξωστρεφής πατριωτισμός και συνέδεσαν τη χώρα μας με το Ευρωπαϊκό Σχέδιο. Η Ελλάδα ήταν η πρώτη χώρα που υπέβαλε αίτηση σύνδεσης στην Ε.Ο.Κ. το 1959 (κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή). Πρόεδρος της ελληνικής αντιπροσωπείας στις διαπραγματεύσεις για τη σύνδεση με την Ε.Ο.Κ. (1957-1961) ήταν ο Γιάγκος Πεσμαζόγλου και πρωτοστάτησε στις διαπραγματεύσεις που οδήγησαν στην υπογραφή της Συμφωνίας των Αθηνών το 1961.

Κορυφαία προσωπικότητα που υπηρέτησε το ευρωπαϊκό όραμα και τη θέση της Ελλάδας σε αυτό, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ξεχωρίζει για τον ιστορικό ρόλο του και την καθοριστική συμβολή του στην ένταξη στην Ε.Ο.Κ. με την ιστορική υπογραφή της Συμφωνίας στο Ζάμπειο στις 28 Μαΐου του 1979. Πρωταγωνιστικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις για την ένταξη της χώρας είχε ο πρέσβης και γενικός γραμματέας του υπουργείου Εξωτερικών Βύρων Θεοδωρόπουλος. Με την ιδιότητα του επικεφαλής της ομάδας διαπραγμάτευσης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ο κορυφαίος αφανής πρωταγωνιστής εκείνης της ιδιαίτερης διαπραγμάτευσης. Ακολούθησε η διακυβέρνηση Ανδρέα Παπανδρέου και η «ευρωπαϊκή προσαρμογή» του Πα.Σο.Κ μέσω των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων.

Στη συνέχεια έχουμε την κυβέρνηση Κωνσταντίνου Μητσοτάκη, η οποία συνέβαλε στην ενίσχυσή του ρόλου και του λόγου της Ελλάδας μέσα από τις διεργασίες μετάβασης από την Ε.Ο.Κ. στην Ε.Ε. το 1992.

Την ενίσχυση του ρόλου της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή ενοποιητική διαδικασία ολοκλήρωσε με εύστοχο τρόπο ο Κώστας Σημίτης με την ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη το 2001 (συμπληρώσαμε ήδη 20 χρόνια) και την καθοριστική συμβολή του στην ένταξη της Κύπρου. Από την 1η Ιανουαρίου του 1981, που ξεκινά η ενσωμάτωση της Ελλάδας στην ενωσιακή διαδικασία, η χώρα μας ακολούθησε μία στρατηγική επιλογή που οδήγησε στη βαθύτερη ενσωμάτωση της στο ευρωπαϊκό ενοποιητικό σχέδιο. Αυτή είναι και η υψηλή στρατηγική που υπηρέτησαν οι περισσότερες κυβερνήσεις, που δρομολογείται το 1961 με τη σύνδεση με την Ε.Ο.Κ. Πριν από λίγους μήνες γιορτάσαμε αυτά τα 40 χρόνια συμμετοχής της χώρας στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο, αλλά και τα 20 χρόνια από την ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη, που ενίσχυσε τη θέση και τον ρόλο της χώρας στην ενοποιητική διαδικασία. Πρέπει με κάθε ευκαιρία να εξηγούμε στους Έλληνες πολίτες πως η ελληνική κυριαρχία διασφαλίζεται μέσα από την ενίσχυση της συλλογικής ευρωπαϊκής κυριαρχίας. Γιατί τα τελευταία χρόνια κάποιοι επιχειρήσαν να εμφανίσουν την εθνική κυριαρχία ως έννοια ασύμβατη με το ευρωπαϊκό σχέδιο. Σήμερα, πρέπει να το έχουν καταλάβει και αυτοί που θεωρούσαν το ευρώ αιτία της ελληνικής κρίσης και υποστήριζαν το 2015 την αποχώρηση της Ελλάδας από την ευρωζώνη. Ίσως θα πρέπει να τους θυμίσουμε πως η Χώρα δεν κατέρρευσε τότε γιατί η ευρωζώνη λειτούργησε ως δίχτυ ασφαλείας.

Με αφορμή και τον πρόσφατο εορτασμό για τα 200 χρόνια του ελληνικού κράτους, θα μπορούσαμε να πούμε πως η συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ευρωζώνη ολοκληρώνει το Ιστορικό εγχείρημα της εθνικής ανεξαρτησίας. Πρόκειται για την κορυφαία μεταπολεμική στρατηγική επιλογή της χώρας. Σήμερα, η Ελλάδα ενστερνίζεται τις δυτικές αξίες και θα συνεχίσει να προωθεί ενεργά την ασφάλεια, τη σταθερότητα και τη δημοκρατία και να διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη νοτιοανατολική πτέρυγα της ευρωατλαντικής συμμαχίας που χρειάζεται μία ισχυρή Ελλάδα ως πυλώνα σταθερότητας. Ας αποφύγουμε τους μοιρολατρικούς τρόπους σκέψης και ας πορευτούμε σε μία ευρωπαϊκή κανονικότητα με γνώμονα έναν εξωστρεφή πατριωτισμό που θέλει την Ελλάδα να προκόβει σε μία ισχυρή και ενωμένη Ευρώπη.